

Stav a vývoj vybraných ukazovateľov lesného hospodárstva SR v roku 2023

Martin Moravčík, Miroslav Kovalčík, Ivan Barka

Vedecká konferencia

Aktuálne otázky ekonomiky a politiky lesného hospodárstva SR

Národné lesnícke centrum

3. decembra 2024

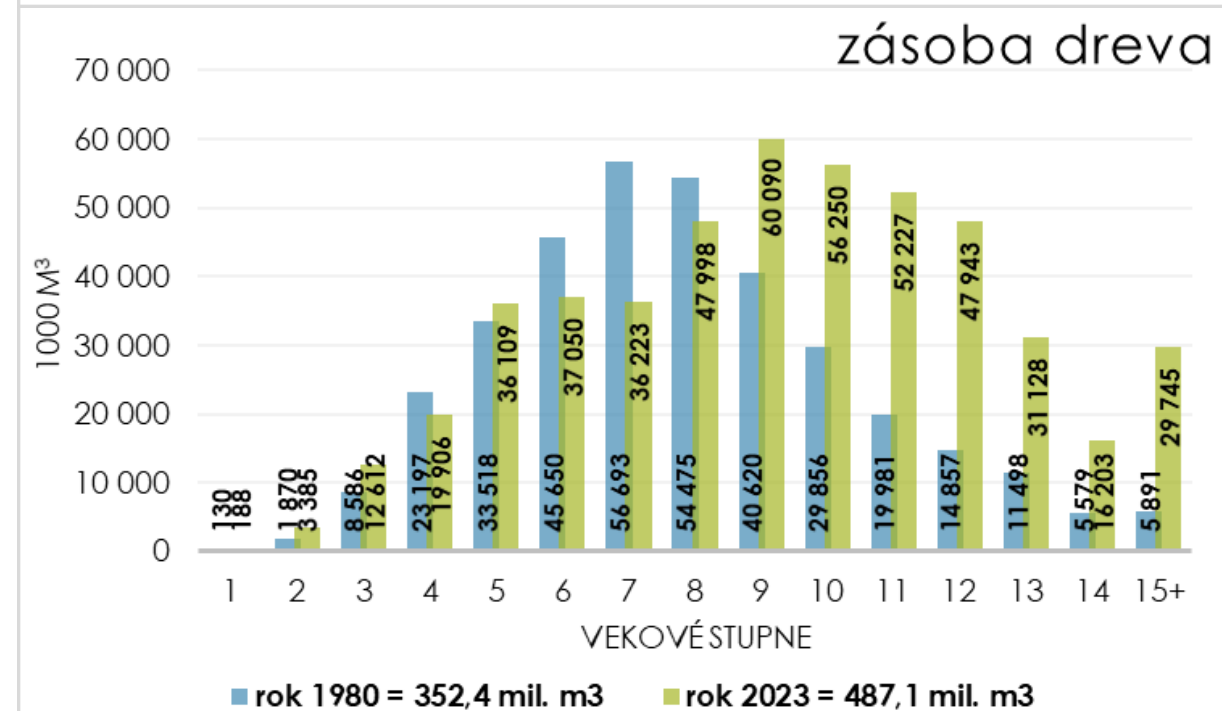
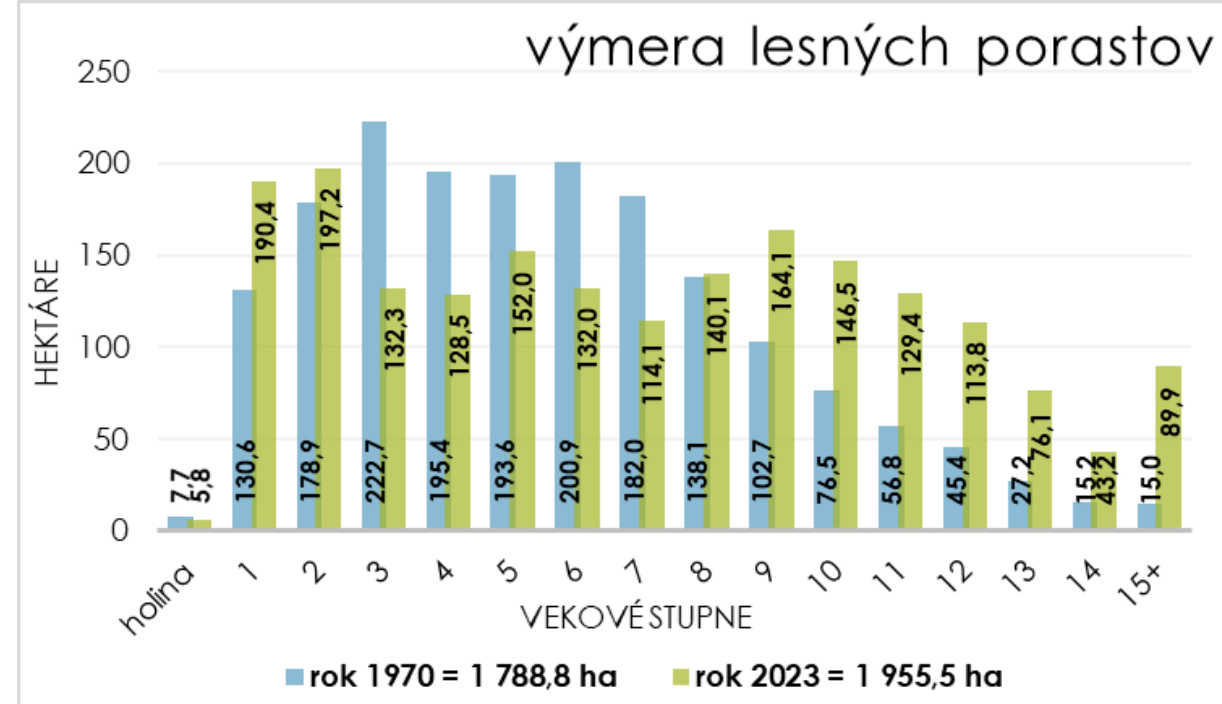
Obsah prezentácie

- Aktuálny stav a vývoj vybraných ukazovateľov lesov a lesného hospodárstva SR na základe údajov zelenej správy za rok 2023 doplnených vybranými údajmi zo štúdií odbornej pomoci MPRV SR a výskumných úloh NLC.
- Konkrétne zameranie:
 - Drevo produkčné ukazovatele
 - a porovnanie objemu ťažby dreva
 - s ťažbovými možnosťami a plánovaným rozširovaním bezzásahového manažmentu v národných parkoch SR.

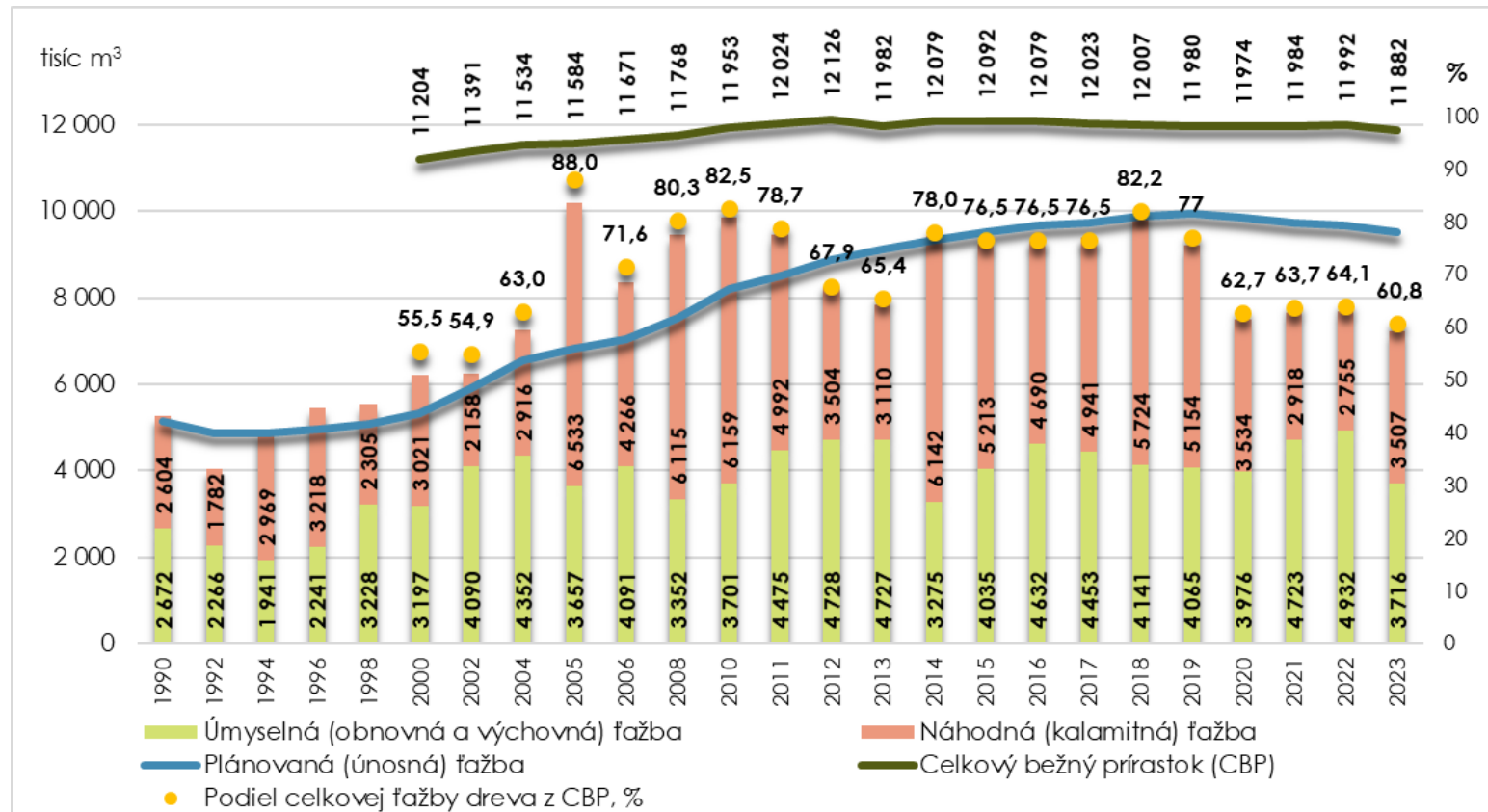
Stav a vývoj výmery a zásoby dreva v lesných porastoch

- Nerovnomerné vekové zloženie (NVZ) lesných porastov SR podľa vekových stupňov ako dôsledok historického vývoja
- Cyklické zmeny vo vývoji produkčno-ekologických ukazovateľov vrátane ťažbových možností
- Aktuálna kulminácia zásoby dreva v objeme okolo 485 – 490 mil. m³
- Pokračovanie trendu NVZ lesných porastov (aktuálne plošné zastúpenie vekových stupňov 1 a 2)

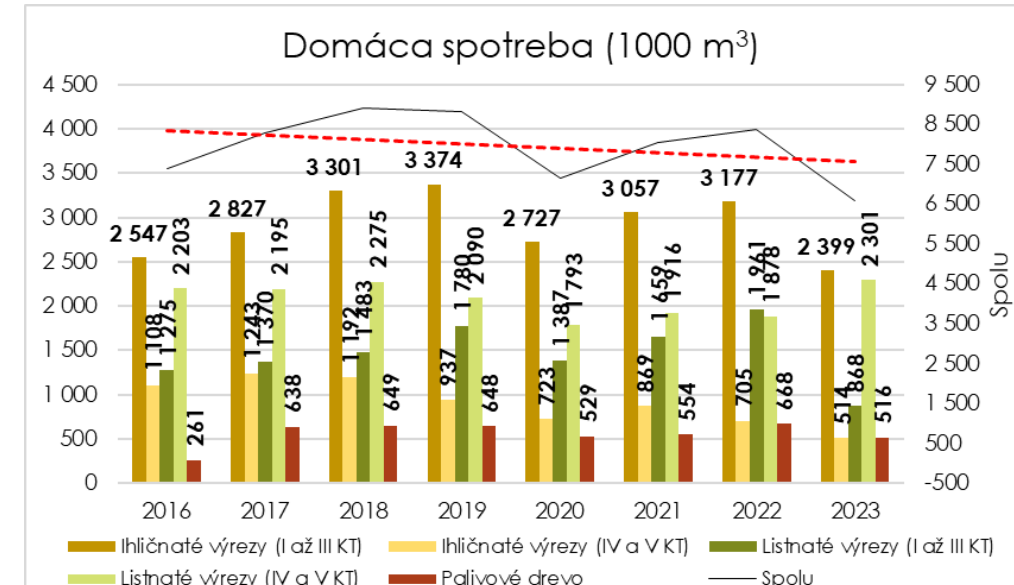
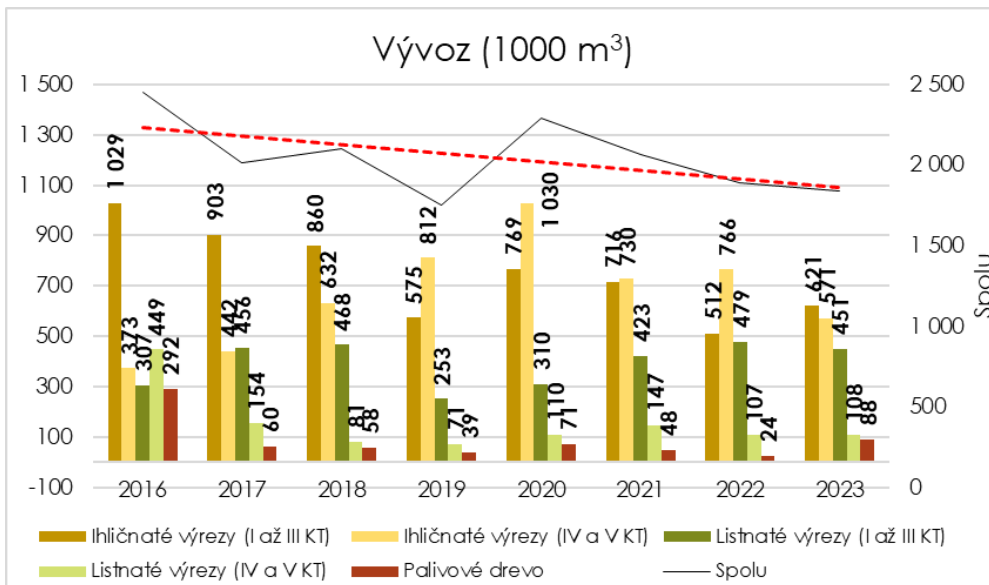
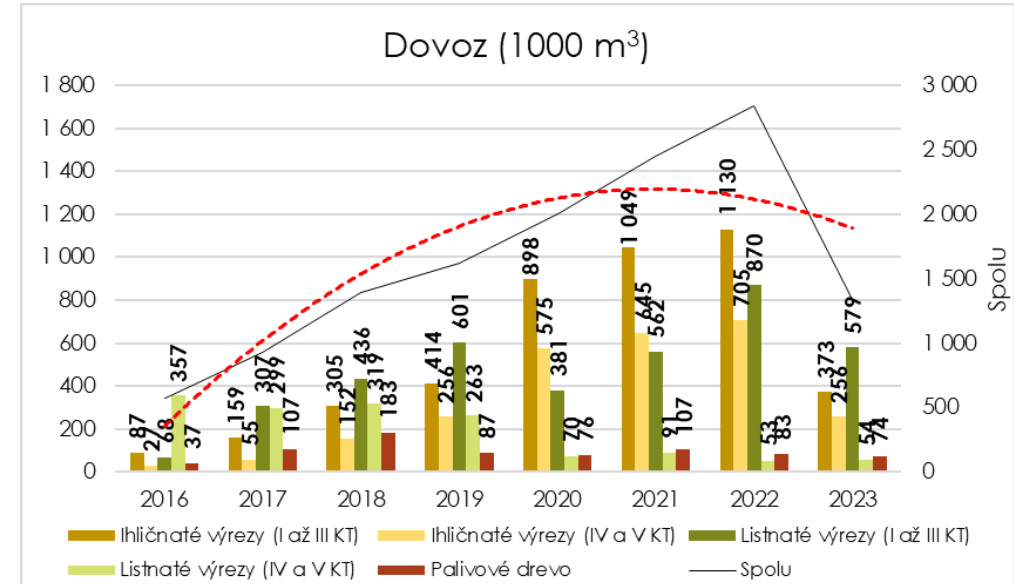
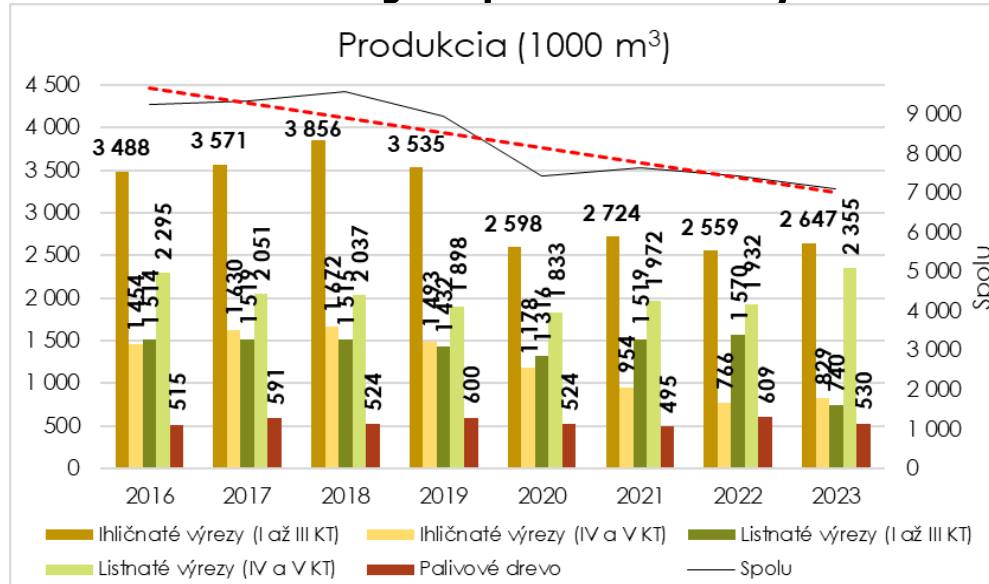

Stav a vývoj plánovanej a skutočnej ťažby dreva a celkového bežného prírastku

- Zvyšovanie plánovanej ťažby v dôsledku NVZ a postupného starnutia plošne nadnormálne zastúpených lesných porastov
- Vplyv náhodných ťažieb na skutočný objem ťaženého dreva
- Aktuálna kulminácia zvýšených ťažbových možností
- Ťažba dreva neprevyšuje celkový bežný prírastok

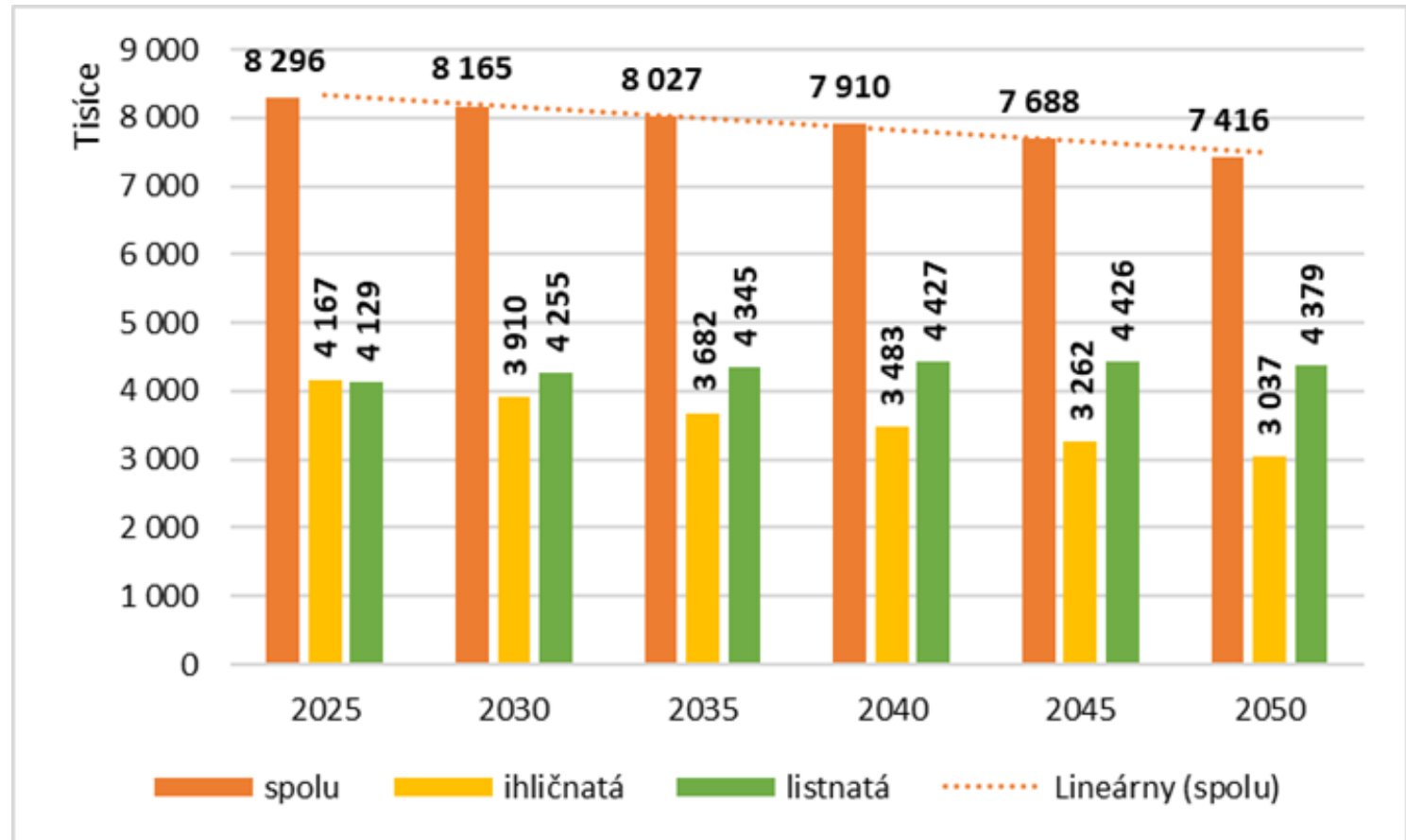

Vývoj produkcie (dodávok), dovozu, vývozu a domácej spotreby sortimentov surového dreva

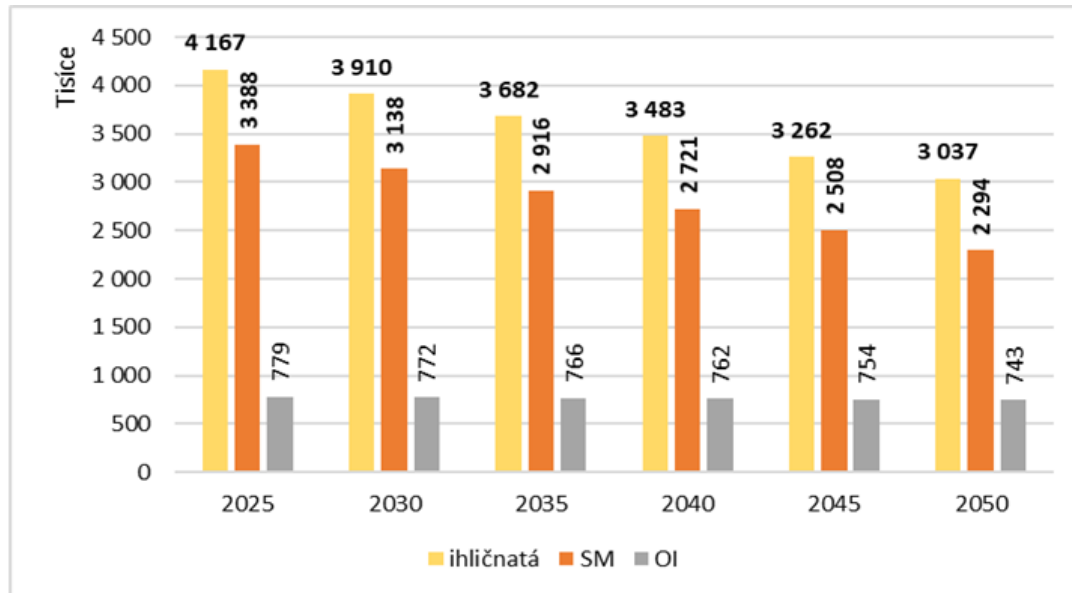
Prognóza ťažby dreva v lesných porastoch SR do roku 2050

- Prognóza ťažby dreva sa vypočítala pre roky 2023 – 2050 v lesných porastoch SR využiteľných na produkciu dreva (FAWS).
- Celková ťažba dreva sa bude postupne znižovať z 8,3 mil. m³ na 7,4 mil. m³, t. j. o 10,6 % do roku 2050.
- Znižovať sa bude najmä potenciál ťažby ihličnatého dreva, o 27,1 % do roku 2050.
- Potenciál ťažby listnatého dreva by sa mal zvyšovať do rokov 2040 – 2045, potom začne klesať.
- V roku 2025 bude pomer ťažby ihličnatého a listnatého dreva 50,2 : 49,8 a do roku 2050 sa zmení na pomer 41 : 59.

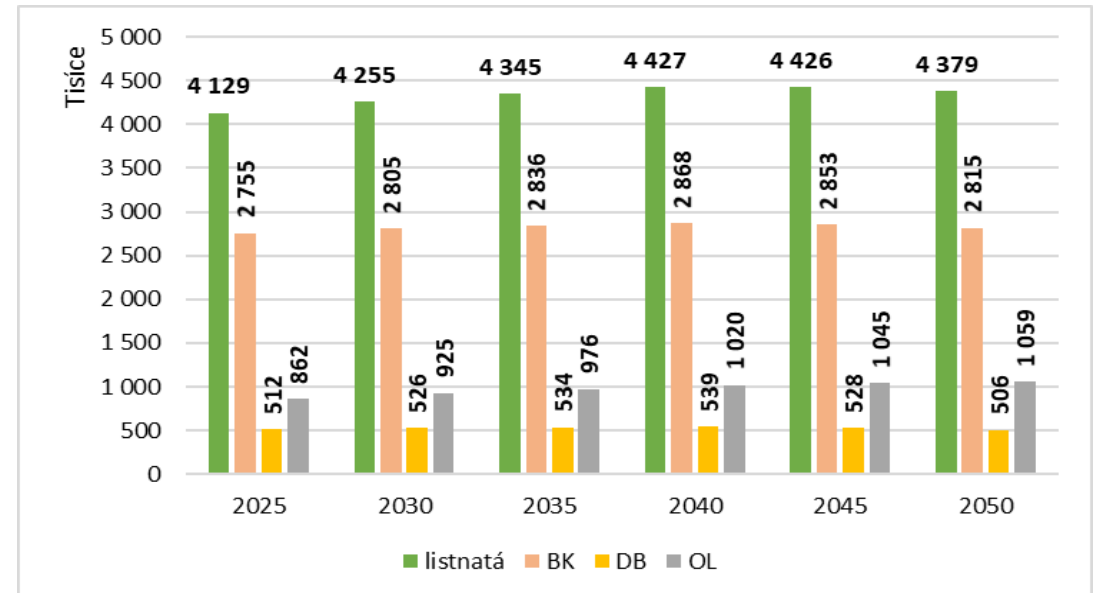

Prognóza ťažby ihličnatého a listnatého dreva

- Pokles ťažby ihličnatých drevín je spôsobený najmä poklesom ťažby SM o 32,3 % do roku 2050.
- Ťažba ostatných ihličnatých drevín sa zníži len o 4,6 %: pri jedli o 18,9 %, pri borovici o 5,7 %; zvýši sa pri smrekovci o 54,6 %.
- Pri listnatých drevinách ťažba buka a duba bude do roku 2050 približne vyrovnaná.
- Pri ostatných listnatých drevinách sa bude ťažba zvyšovať z 0,86 mil. m³ o 22,9 % v roku 2050.
- Nepreržitý nárast ťažby zaznamenajú najmä cenné listnáče javor (o 71,4 %), jaseň (o 40 %) a drevina hrab o 29,8 %.

Obrázok 2.3-5 Prognóza ťažby ihličnatého dreva, z toho smrek a ostatné ihličnaté dreviny (1000 m³)

Obrázok 2.3-6 Prognóza ťažby listnatého dreva, z toho buk, dub a ostatné listnaté dreviny (1000 m³)

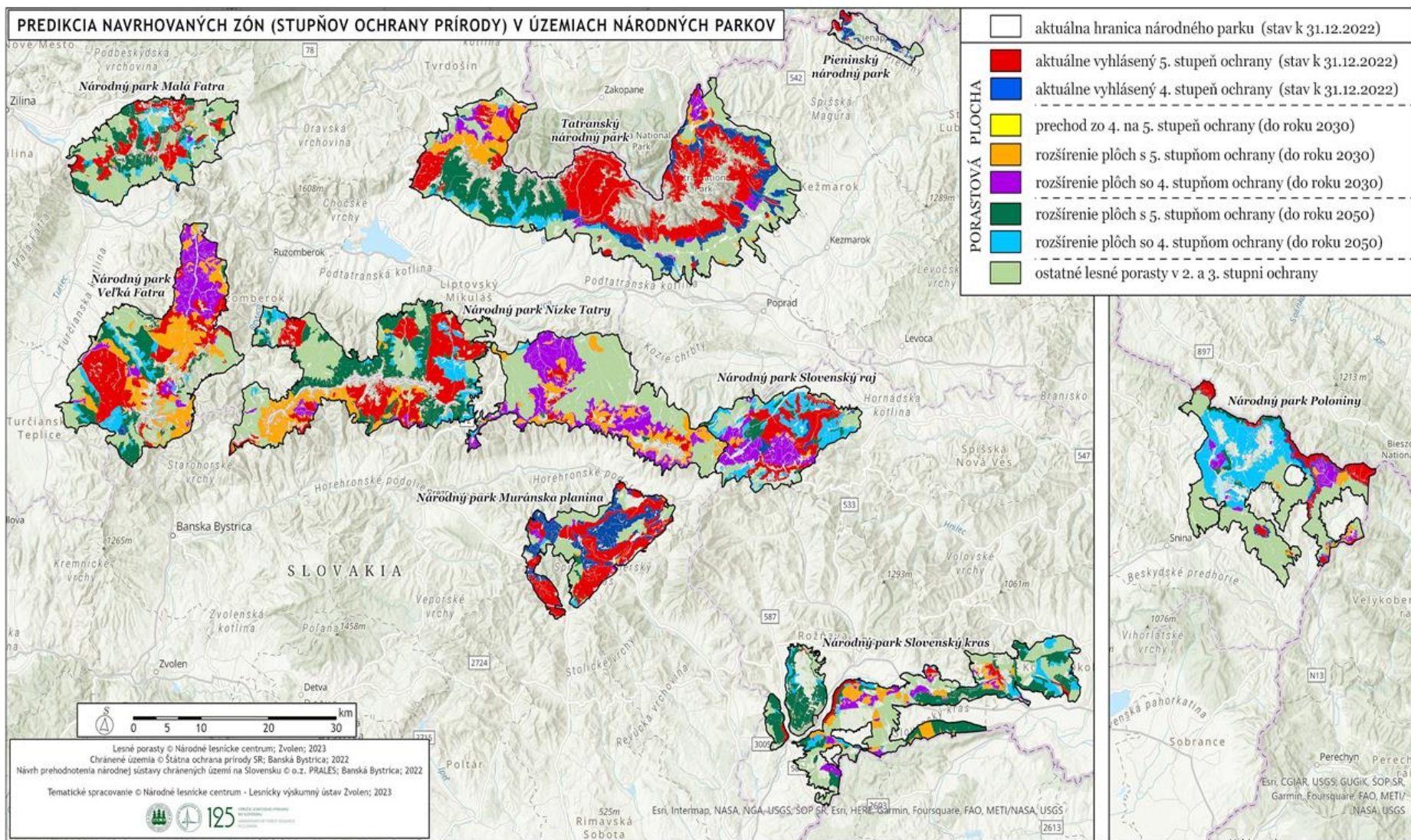
Plánované rozšírenie území s bezzásahovým manažmentom v NP do rokov 2030 a 2050

- Novela zákona o ochrane prírody a krajiny z roku 2022 ustanovila cieľ:

„zachovať alebo postupne obnoviť prírodné ekosystémy vrátane zabezpečenia nerušeného priebehu prírodných procesov v národných parkoch“.

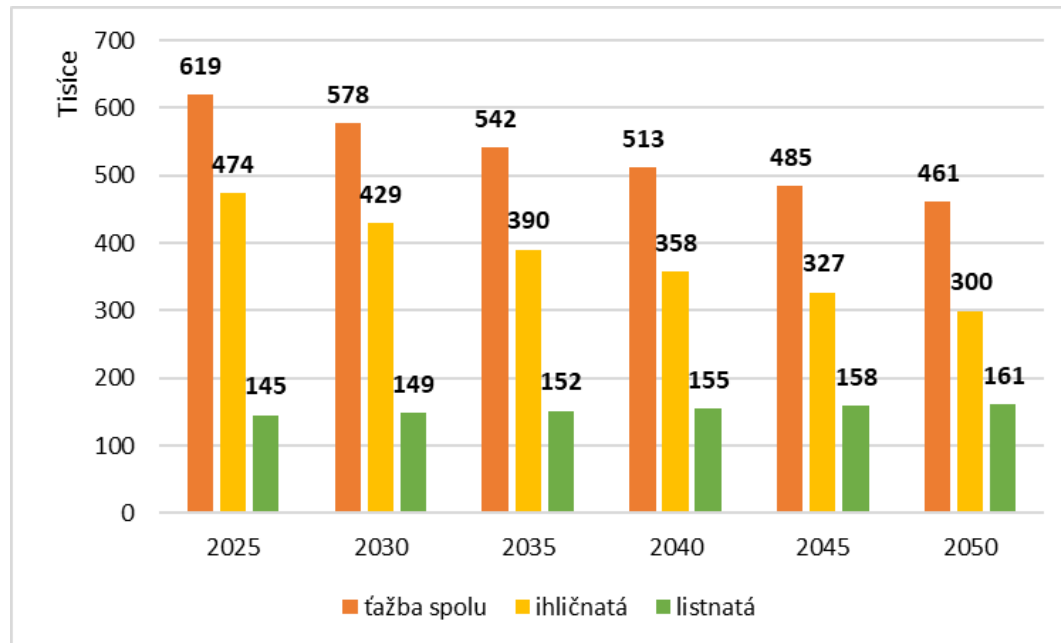
- Realizácia tohto ustanovenia sa má uskutočniť v dvoch etapách:

vyhlásením 50 % územia s bezzásahovým režimom do roku 2030 a 75 % do roku 2050.

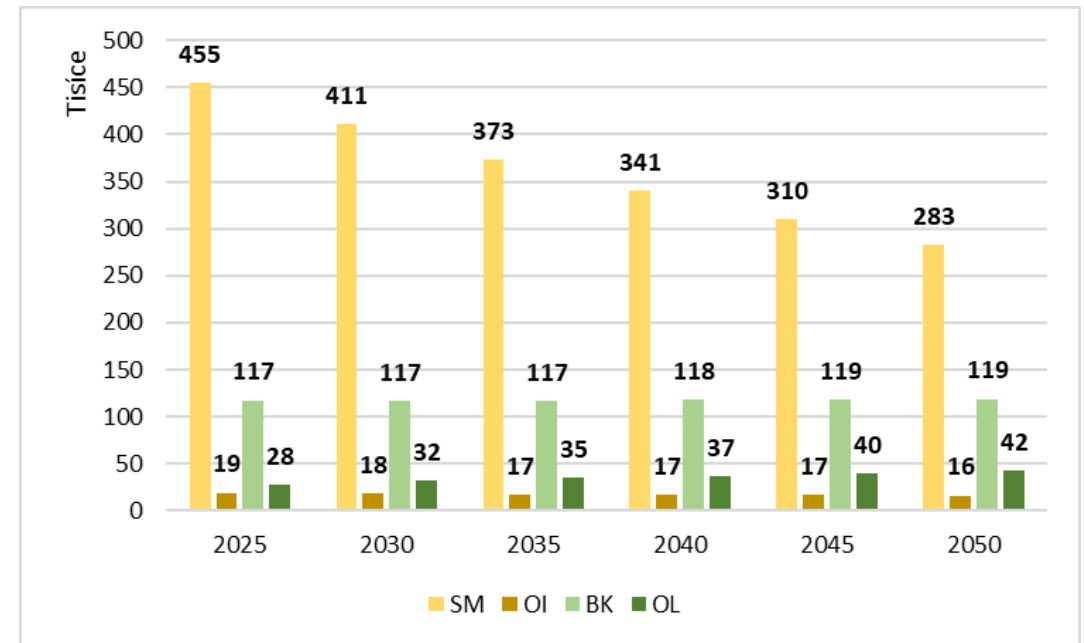

Prognóza ťažby dreva v NP do roku 2050 pri súčasnom 20 % podiele lesov s bezzásahovým manažmentom

- Celková ťažba dreva v NP sa bude postupne znižovať o 25,5 % (zo 619 tisíc m³ v roku 2025 na 461 tisíc m³ v roku 2050).
- Znižovať sa bude najmä potenciál ťažby ihličnatého dreva o 36,7 % (zo 474 tisíc m³ v roku 2025 na 300 tisíc m³ v roku 2050).
- Potenciál ťažby listnatého dreva sa bude mierne zvyšovať (zo 145 tisíc m³ na 161 tisíc m³).
- V roku 2025 bude pomer ťažby ihličnatého a listnatého dreva 76,6 : 23,4 a do roku 2050 sa zmení na pomer 65,1 : 34,9.

Obrázok 2.4-2 Prognóza ťažby dreva spolu a podľa skupín drevín v národných parkoch (1000 m³)

Obrázok 2.4-3 Prognóza ťažby smreka, buka, ostatných ihličnatých a listnatých drevín v národných parkoch (1000 m³)

Prognóza ťažby dreva v NP do roku 2050 pri zvýšení podielu lesov s bezzásahovým manažmentom na 50 % a 75 %

Prognózy objemu ťažby dreva v NP s podielom „bezzásahových“ území 50 % a 75 % sú vypočítané tak, ako by sa rozšírenie týchto „bezzásahových“ území realizovalo už od roku 2025.

Rok	Ťažba v NP (1000 m ³)			z toho ihličnatá (1000 m ³)			z toho listnatá (1000 m ³)		
	20 % BZ	50 % BZ	75 % BZ	20 % BZ	50 % BZ	75 % BZ	20 % BZ	50 % BZ	75 % BZ
2025	619,12	493,44	233,34	473,88	368,95	175,40	145,24	124,49	57,94
2030	577,80	460,58	213,27	429,30	333,42	154,22	148,51	127,16	59,05
2035	541,83	434,05	192,54	390,29	303,85	134,41	151,54	130,20	58,13
2040	512,69	414,08	172,85	357,58	280,03	116,74	155,11	134,05	56,12
2045	485,23	395,74	154,28	326,94	257,65	100,30	158,29	138,09	53,98
2050	460,97	380,25	137,47	299,71	237,97	85,68	161,26	142,28	51,79

Rok	Zníženie ťažby pri 50 % BZ (1000 m ³)			Zníženie ťažby pri 75 % BZ (1000 m ³)		
	spolu	ihličnatá	listnatá	spolu	ihličnatá	listnatá
2025	-125,68	-104,93	-20,75	-385,78	-298,47	-87,30
2030	-117,22	-95,88	-21,34	-364,53	-275,08	-89,45
2035	-107,78	-86,44	-21,34	-349,29	-255,88	-93,42
2040	-98,61	-77,56	-21,06	-339,84	-240,85	-98,99
2045	-89,49	-69,29	-20,20	-330,95	-226,64	-104,31
2050	-80,72	-61,75	-18,98	-323,51	-214,04	-109,47

Ďakujem Vám za pozornosť

PodĎakovanie:

Autori ďakujú Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a Agentúre pre výskum a vývoj Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR za podporu poskytnutú v rámci úlohy odbornej pomoci č. 6440023 a projektu APVV 20-0294.